

Nergens verandert de zorg zo snel als in het Noorden

Het doorkijkje naar de toekomst ligt verscholen achter de voordeur van een verouderde seniorwoning in het centrum van Loppersum. Het pandje aan het Hoge Heem is omgebouwd tot een 'beleefwoning', waar bezoekers slimme apparatuur en technische snufjes kunnen proberen. Alle hulpmiddelen zijn bedoeld om ouderen een te handje helpen bij het langer zelfstandig te blijven wonen.

Neem bijvoorbeeld de afdroogmachine in de badkamer; bedoeld voor ouderen die niet meer in staat zijn zichzelf af te drogen. Zij gaan na het douchen voor het 1.80 meter hoge apparaat staan en laten zich in een minuut droog blazen. Of wat denken van de kookplaat die automatisch uitgaat, de koelkast die een contactpersoon waarschuwt als het deurtje minder dan twee keer per dag wordt geopend of de miauwende robotkat die ouderen minder eenzaam maakt.

„Al die technische snufjes vind ik helemaal te gek”, zegt Thijs Nannenberg van Technologie en Zorg Academie (TZA) Groningen, die de woning heeft ingericht. „Maar weet je waar bezoekers vaak het meest enthousiast van worden? Van dit ding hier.” Nannenberg houdt een kaasschaaf omhoog waarvan het handvat boven het snijblad zit. „Om deze te gebruiken heb je veel minder spierkracht nodig.”

Aardbevingsellende zorgt er indirect voor dat Noord-Groningen vooroploopt bij de veranderingen in de zorg. Negen nieuwe gebouwen staan straks vol met techniek die bewoners en personeel werk uit handen moet nemen. Er wordt ook een groot beroep gedaan op fitte inwoners.

STEF ALTENA

Zo kan de woon- en zorgvoorziening in Uithuizen eruit gaan zien. ILLUSTRATIES: GZA

Met zo’n beleeftwoning is Loppersum niet uniek. Overal in Nederland en bij elke zorgorganisatie in het land wordt hard nagedacht over oplossingen voor de uitdagingen waar de sector voor staat: een vergrijzende populatie en groeiende personeelstekorten.

In Noord-Groningen gaat de vergrijzing nog sneller, omdat er ook nog sprake is van ontgroening doordat veel jongeren wegtrekken uit het gebied. En wie moet er dan zorgen voor gemiddeld steeds ouder wordende achterblijvers? En hoe ziet die zorg er uit?

In weinig andere regio’s in het land worden de antwoorden op deze vragen al zo concreet gegeven als in Noord-Groningen. Compensatiegeld voor de aardbevingsellende speelt daar een belangrijke rol in. Vijf jaar geleden ondertekenden twintig verschillende organisaties (zorgaanbieders, gemeenten, woningcorporaties, verzekeraar, Rijk en Nationaal Coördinator Groningen) het Groninger Zorgakkoord (GZA).

Ze kwamen overeen dat er voor 331 miljoen euro negen nieuwe en aardbevingsbestendige multifunctionele zorggebouwen komen en dat ze samenwerken aan innovaties. De gebouwen komen in de plaats van 22 verouderde zorggebouwen in het gebied. Het geld is voor de helft afkomstig van subsidies en de andere helft komt van de deelnemers zelf.

Na jaren van overleggen en voorbereiden gaat in juni de eerste paal de grond in van het eerste GZA-gebouw. In Delfzijl-Noord zetten de Zonnehuisgroep Noord, Cosis, Acantus en de gemeente Eemsdelta een gebouw neer met 138 zorgstudio’s voor kwetsbare ouderen en mensen met een verstandelijke beperking. „Het hele idee is dat de verschillende doelgroepen elkaar gaan

tegenkomen en elkaar gaan helpen”, zegt Nienke Ybema van Zonnehuisgroep Noord.

De miljoenen aan aardbevingsgeld hebben de veranderingen volgens de bestuurder absoluut in een stroomversnelling gebracht. „Anders hadden we elkaar als zorgpartijen uiteindelijk ook wel gevonden, maar de projecten waren dan veel meer gespreid geweest”, zegt Ybema. „Nu was het: als we dan toch iets moeten doen, laten we er dan

in een klap samen iets goeds van maken om te werken aan duurzame zorg voor de regio.”

De investering zorgt de komende jaren voor een enorme sloop- en bouwwoede in het gebied. Van Delfzijl tot Appingedam en Uithuizen: overal komen vervangende zorggebouwen die antwoorden moeten zijn op de uitdagingen in de sector. „Alle zorgorganisaties kampen met dezelfde personeelsproblemen”, zegt projectmanager Rob van der

Vloed van Lentis. „Als je dan een zak met geld krijgt waarmee je nieuwe gebouwen mag neerzetten die de komende 30 jaar moeten voldoen, dan moet het ook innovatief zijn en moet je over de grenzen van je eigen organisatie heen willen kijken.”

Het heeft jaren van vergaderen gekost, maar alle betrokken partijen durven te stellen dat ze daar in slagen. Om personeel voor de sector en de regio te behouden werken de partijen aan ‘gezamenlijk werkgeverschap’. Ze willen het makkelijk maken om van de ene naar de andere organisatie over te stappen, met behoud van het aantal opgebouwde contractjaren en de rechten die daarbij horen. De organisaties proberen het ook simpeler te maken om gegevens met elkaar te delen. „We bouwen niet alleen samen, maar we gaan ook samen wónen en slim samenwerken”, zegt bestuurder Karin van der Vries van De Hoven.

Naast het anders organiseren van de zorg, ‘het wegnemen van schotten’ tussen organisaties en technische innovaties waardoor ouderen minder hulp nodig hebben is het werken aan zorgzame wijken en dorpen vierde pijler waarop het zorgakkoord is gebouwd. Loppersum is met de inzet van inwoners het verst, want hier bestaat sinds elf jaar de Zorgcoöperatie Loppersum, die inmiddels bijna 600 leden telt. De deelnemers verklaren dat ze solidair met elkaar willen zijn en voor elkaar klaar staan op het moment dat iemand in hun omgeving zorg nodig heeft.

„Door een breed netwerk aan te boren en vrijwilligers te trainen kun je heel veel werk uit handen nemen van de professionals”, zegt Marleen van der Werff. „Nu gaan heel veel mensen naar de huisarts voor zaken die daar vaak helemaal niet thuis horen, bijvoorbeeld over onderwerpen als bewegen, eenzaamheid of dat ze een formulier hebben waarvan ze niet weten hoe ze het moeten invullen. Een dorpsloket zoals in Loppersum waar mensen voor dit soort vragen terecht kunnen kan daar heel goed voor in de plaats komen.”

Loppersum is een van de dorpen waar de komende jaren nieuw wordt gebouwd. Zonnehuis Wiemersheerd en de seniorenwinkjes van het Hoge Heem gaan tegen de vlakte. De technische snuffjes - van robotkat tot kaasschaaf - in de beleeftwoning zouden zomaar eens kunnen terugkeren in de nieuwbouw.

Artist impression van de zorglocatie in Delfzijl-Noord.

“
NA JAREN VAN
OVERLEGGEN GAAT
IN JUNI DE EERSTE
PAAL DE GROND IN